

инструментальной среде для создания интернет-приложений / С.В. Батищев, П.О. Скобелев // Известия Самарского научного центра Российской академии наук. – 2002. – Т. 4. – № 1. – С. 96-104.

13. Зайцев, И.Д. Верификация мультиагентных систем с помощью цепей Маркова: оценка вероятности нахождения агентами оптимального решения / И.Д. Зайцев // Программные продукты и системы. – 2013. – № 4. – С. 96-100.

14. Krause, U. Convergence of the multidimensional agreement algorithm when communication fades away, Lecture Notes in Control and Information Sciences 341, Springer-Verlag, 2006. – pp. 217-222.

15. Кузнецов, Л.А. Технологический процесс как объект управления в системе производственного менеджмента / Л.А. Кузнецов // ИнВестРегион. – 2010. – № 1. – С. 25-31.

16. Измайлов, И.А. Мультиагентная система поддержки принятия решений по оперативному прототипированию, развертыванию и обновлению многокомпонентных распределенных информационных систем / И.А. Измайлов // Молодой ученый. – 2014. – №9. – С. 162-164.

17. Аверченков, В.И. Математическая модель универсальной многоагентной подсистемы метапоиска / В.И. Аверченков, Е.А. Леонов // Вестник Брянского государственного технического университета. – 2011. – № 2(30). – С. 101-110.

Рецензент статті
д.т.н. проф. Тесля Ю.М.

Стаття рекомендована до
публікації 12.09.2016 р.

УДК 336.1:336.2:336.5:351

О.О. Шапоренко

БЮДЖЕТНА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПОДАЛЬШІ КРОКИ

Здійснено аналіз нормативно-правового забезпечення бюджетної децентралізації в Україні та стану її проведення. Виявлено основні причини, що уповільнюють проведення децентралізації в Україні. Запропоновано заходи для подальшого проведення повномасштабної децентралізації з метою підвищення ролі місцевого самоврядування. Рис.1, табл. 1, дж. 30.

Ключові слова: фінансова децентралізація доходів/витрат, міжбюджетний трансферт, власні та делеговані повноваження, об'єднання місцевих громад, субсидіарність.

JEL H61, H71, H72, H77

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими практичними та науковими завданнями. Актуальним питанням в Україні є бюджетна децентралізація, що являє собою процес поступової передачі частини фінансових ресурсів і виконуваних на цій підставі функцій управління і відповідальності від центральних до місцевих органів влади з метою більш повного забезпечення населення суспільними послугами, формування самостійних територіальних громад, посилення ефективності влади і прискорення економічного зростання. Перехід до децентралізованого управління притаманний великій кількості країн. Адже децентралізація – це крок вперед, високий рівень бюджетної децентралізації є показником демократизації суспільства, критерієм раціональності розподілу та використання бюджетних коштів, а також високої ефективності надання суспільних благ та послуг.

Не залишилась осторонь від цієї реформи і Україна, яка на сьогоднішній день активно працює в даному напрямку. Схвалена Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015 Стратегія сталого розвитку “Україна 2020” [7]

“Управління проектами та розвиток виробництва”, 2016, №3(59)

13

передбачає, що метою політики у сфері децентралізації є відхід від централізованої моделі управління в державі, забезпечення спроможності місцевого самоврядування та побудова ефективної системи територіальної організації влади в Україні. Проте процес децентралізації в Україні не став тенденцією і носить декларативний характер, навіть популістський, і в практику запроваджується повільно. У цьому контексті актуальним є дослідження особливостей проведення бюджетної децентралізації в Україні, аналізу здобутків у цій сфері та розробки необхідних подальших кроків для ефективного продовження даного процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Процес децентралізації та питання децентралізованого управління бюджетною системою на сучасному етапі перебувають у центрі уваги як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. Зокрема, у своїх дослідженнях Т.В. Сало [27], С.М. Фролов [11, 28] та І.Я. Чугунов [29] здійснюють вивчення рівня та особливостей децентралізації фінансової системи; А.Г. Ахламов [10] та О.В. Голинська [13] досліджують проблеми бюджетної політики на регіональному рівні; визначенню ролі місцевих бюджетів та їх взаємодії з державним бюджетом, ефективності реалізації реформи бюджетної системи на центральному та місцевому рівнях присвячено багато досліджень О.П. Кириленко [17], І.О. Лютого [19], В.М. Опаріна [20], К.В. Павлюк [21]; публікації зарубіжних науковців, таких як Д. Кінг [30], В.Н. Лексин [18] присвячені розробленню ефективного механізму регулювання міжбюджетних відносин. Але на сьогодні недостатньо визначено стан бюджетної децентралізації в Україні, не виявлено перешкод на шляху впровадження децентралізованого управління бюджетною системою. Прийняття Україною курсу на децентралізацію влади обумовлює необхідність поглиблення наукових досліджень, спрямованих на формування теоретико-методологічних засад проведення децентралізації бюджетної системи України.

Формулювання мети та завдань дослідження. Метою статті є вивчення правових та практичних аспектів проведення децентралізації бюджетної системи України, визначення й обґрунтування перешкод, що уповільнюють цей процес та пошук шляхів їх усунення.

Поставлена мета дослідження зумовлює виконання таких завдань:

- оцінка стану бюджетної децентралізації в Україні шляхом аналізу правового забезпечення та практичного впровадження;
- виявлення недоліків та причин, що гальмують подальше проведення децентралізації в Україні;
- визначення переліку основних заходів для проведення повномасштабної децентралізації в Україні з метою підвищення ролі місцевого самоврядування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Досвід економічно розвинутих країн свідчить про те, що найбільш дієвим та ефективним способом забезпечення фінансової стійкості органів місцевого самоврядування є бюджетна децентралізація, тобто розширення фінансової бази територіально-адміністративних одиниць за рахунок передачі їм потужних фінансових джерел, які раніше були закріплені як доходи центрального бюджету. Тому в проголошеній реформі бюджетних відносин сприяння більшій фінансовій автономії місцевих бюджетів визначено одним з головних завдань [15, с. 164].

Оптимальний розподіл повноважень між центральною владою та місцевим самоврядуванням є невід'ємною умовою ефективного функціонування фінансової системи в цілому. У процесі децентралізації здійснюється перерозподіл повноважень (прав та обов'язків) або між органами влади одного рівня (горизонтальна децентралізація), або між центральною та місцевою владою (вертикальна децентралізація).

Кінцевою метою децентралізації є не збільшення частки місцевих бюджетів у доходах та видатках зведеного бюджету, метою децентралізації є підвищення якості послуг для кожного громадянина, а саме: щоб жителі громад отримували соціальні (субсидії, соціальну допомогу), адміністративні (доступ до реєстрів прав власності, видачу та заміну паспортів та інш.) послуги наближено до місця проживання, в найкоротші терміни і без зайвих зусиль; щоб громади могли об'єднати фінансові, майнові та інтелектуальні ресурси консолідованої громади для покращення якості освітніх, медичних та інших послуг і утримання місцевої інфраструктури; щоб громади отримали у своє розпорядження основний ресурс місцевого самоврядування – землю, права на встановлення місцевих податків і зборів, достатніх для виконання власних повноважень та стимулювання економічного розвитку в громадах з метою створення нових робочих місць.

Правовою основою децентралізації в Україні є: Стратегія сталого розвитку "Україна – 2020", схвалена Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015; Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01 квітня 2014 р. № 333-р [9], та План заходів з її реалізації, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 червня 2014 р. № 591-р [8]; Закон України від 14 липня 2015 р. № 595-VIII "Про місцеві вибори" [5]; Закон України від 05 лютого 2015 р. № 157-VIII "Про добровільне об'єднання територіальних громад" [4]; Закон України від 17 червня 2014 р. № 1508-VII "Про співробітництво територіальних громад" [6]; зміни до Бюджетного та Податкового кодексів України.

На сучасному етапі для забезпечення належних умов процесу децентралізації в Україні необхідно прийняття таких нормативно-правових актів: закону України "Про внесення змін до Конституції України", закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" (нової редакції), закону України "Про місцеві органи виконавчої влади", закону України "Про органи самоорганізації населення" (нової редакції), закону України "Про адміністративно-територіальний устрій" тощо.

Проект Закону про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади), зареєстрований у Верховній раді України за номером 2217а від 01.07.2015 р. [22]. Зміни до Конституції в частині децентралізації полягають у такому:

1) змінюються положення про адміністративно-територіальний устрій: територія України поділяється на регіони, райони і громади. Громада є первинною одиницею у системі адміністративно-територіального устрою;

2) закріплюються принципи повсюдності (передача земель у розпорядження органів місцевого самоврядування за населеними пунктами), спроможності (наділення місцевого самоврядування достатніми повноваженнями та ресурсами), субсидіарності (передача на місця, в громади, максимальної кількості повноважень, які органи місцевого самоврядування здатні виконати);

3) запроваджується ефективно самоврядування на обласному та районному рівнях (ради отримують право утворювати виконавчі органи, які будуть їм підконтрольні та підзвітні, ради самостійно затверджують голів виконавчих комітетів);

4) скасовуються місцеві державні адміністрації, ліквідуються посади голів місцевих державних адміністрацій, натомість вводиться інститут префектів, що мають скоріше контролюючі (дотримання законів), ніж адміністративні функції;

5) закріплюються гарантії щодо матеріальної та фінансової основи самоврядування, зокрема щодо місцевих податків та зборів, жодне питання місцевого значення не може вирішуватися без згоди громади.

Наразі зазначені зміни до Конституції України не прийнято.

Закон України від 28 грудня 2014 р. № 79-VIII “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин” [2] встановлює новий порядок бюджетних правовідносин. Фінансова самостійність місцевих бюджетів забезпечується наступним: встановленням єдиних нормативів відрахувань загальнодержавних податків (податку на доходи фізичних осіб та податку на прибуток) за кожною ланкою бюджету; відміною індикативного планування Мінфіном показників місцевих бюджетів та доведення їх до місцевих бюджетів; заміною системи балансування доходів і видатків місцевих бюджетів принципово новою системою вирівнювання податкоспроможності територій; розширенням переліку джерел доходів загального фонду (передача з державного бюджету плати за надання адміністративних послуг, державного мита; збільшення відсотка зарахування екологічного податку з 35% до 80%; запровадження в місцеві бюджети збору з роздрібного продажу підакцизних товарів за ставкою до 5% вартості реалізованого товару).

Бюджетна незалежність місцевих бюджетів полягає у: самостійному формуванні місцевих бюджетів (стаття 75 БКУ); незалежному від термінів прийняття державного бюджету затвердженню місцевих бюджетів до 25 грудня року, що передує плановому (стаття 77 БКУ); спрощенню процедури надання місцевих гарантій та здійснення місцевих запозичень від міжнародних фінансових організацій шляхом запровадження принципу “мовчазної згоди” при погодженні таких операцій з Міністерством фінансів України (стаття 74 БКУ); наданню права здійснювати місцеві зовнішні запозичення усім містам обласного значення (стаття 16 БКУ); наданню права самостійного вибору установи (в органах Казначейства чи установах банків державного сектору) з обслуговування коштів бюджету розвитку місцевих бюджетів та власних надходжень бюджетних установ (стаття 78 БКУ) [1].

Сьогодні в Україні вже є 177 громад, які об’єдналися. 798 громад вже подали заявки про ініціювання об’єднання, а 245 ініціювали вибори в своїх громадах [14].

Проводячи аналіз стану децентралізації в Україні, слід навести певні дані Міністерства фінансів України. Окремим блоком у звіті Міністерства фінансів України про виконання Державного бюджету України за 2015 рік представлена інформація про бюджетну децентралізацію та її результати. У цій інформації зазначено, що зазнала змін структура видатків місцевих бюджетів. Зросла частка видатків на виконання самоврядних повноважень, що свідчить про підвищення видаткової автономності місцевих бюджетів та ефективності використання бюджетних коштів на місцевому рівні.

Ще одним позитивним аспектом реформи міжбюджетних відносин є збільшення інвестиційних ресурсів місцевих бюджетів. Обсяг капітальних видатків за 2015 рік склав 32,2 млрд. грн. або 11,5% від обсягу видатків загального та спеціального фондів місцевих бюджетів. Це на 18,6 млрд. грн. або на 136,8% більше, ніж було у 2014 році.

У 2015 році із Державного бюджету України до місцевих бюджетів було фактично надано трансфертів на загальну суму 174,0 млрд. грн., що на 43,4 млрд. грн., або на 33,2% більше, ніж у 2014 році, у тому числі трансфертів із загального фонду – 173,2 млрд. грн., що на 56,4 млрд. грн., або на 48,3% більше порівняно з 2014 роком [16].

Отже, за офіційними заявами керівників Мінфіну та Мінрегіону України, перерозподіл доходів між державним і місцевими бюджетами та передача низки об’єктів і заходів на фінансування з місцевих бюджетів стали важливими кроками у напрямі бюджетної децентралізації. Щоб оцінити реальну картину того, чи стали ці заходи кроками у напрямі підвищення ролі органів місцевого

самоврядування у бюджетній сфері, слід розглянути, як змінилися показники бюджетної децентралізації в Україні.

В Україні до цього часу немає чіткого обґрунтування економічного змісту показника рівня децентралізації, який має бути в країні. У зарубіжній економічній літературі для визначення ступеня децентралізації можна зустріти індекс децентралізації, який визначається через співвідношення доходів місцевої влади із загальними доходами влади та через співвідношення видатків місцевої влади із загальними видатками влади. Рівень фінансової децентралізації в Україні може вимірюватися такими показниками, як: *показник фінансової децентралізації доходів* (частка місцевих бюджетів за доходами (без урахування міжбюджетних трансфертів) у доходах зведеного бюджету); *показник фінансової децентралізації витрат* (частка місцевих бюджетів за видатками (без урахування міжбюджетних трансфертів) у видатках зведеного бюджету); узагальнюючий показник фінансової децентралізації. Окрім зазначених показників, рівень децентралізації можна вимірювати як частку ВВП, що перерозподіляється через місцеві бюджети [27, с. 326].

Обрахувавши та проаналізувавши значення показників фінансової децентралізації за доходами та видатками за період 2013–2016 років (таблиця 1), можна зробити наступні висновки.

Таблиця 1

Доходи та видатки зведеного, державного та місцевих бюджетів України за 2013-2016 роки

Показники	Доходи				Видатки			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
Зведений бюджет , млрд. грн., у т.ч.:	442,8	456,1	652,1	727,4	505,8	523,1	679,9	810,0
Державний бюджет (без урахування міжбюджетних трансфертів), млрд. грн.	337,6	355,0	531,6	605,2	287,6	299,6	402,9	494,2
<i>частка у доходах/видатках зведеного бюджету, %</i>	76,2	77,8	81,5	83,2	56,9	57,3	59,3	61,0
Місцеві бюджети (без урахування міжбюджетних трансфертів), млрд. грн.	105,2	101,1	120,5	122,2	218,2	223,5	277,0	315,8
<i>частка у доходах/видатках зведеного бюджету, %</i>	23,8	22,2	18,5	16,8	43,1	42,7	40,7	39,0

Джерело: складено автором на основі [3, 23, 24, 25].

У 2013-2016 рр. спостерігається погіршення показників бюджетної децентралізації як за доходами, так і за видатками (автором використано показники виконання бюджету у 2013-2015 рр. і план 2016 р.). Знизився як показник фінансової децентралізації за доходами (з 23,8% у 2013 р. до 16,8% у 2016 р.), так і показник фінансової децентралізації за видатками (з 43,1% у 2013 р. до 39% у 2016 р.). Показником високого рівня децентралізації є частка місцевих видатків на рівні більш як 45% загальнодержавних видатків, середнього рівня – 30–45%, а низького рівня – менш як 30%. В Україні суспільні доходи є більш централізованими, ніж видатки. Отже, для місцевих бюджетів характерною є нестача фінансових ресурсів для виконання власних та делегованих повноважень, при цьому з кожним роком дана ситуація змінюється в гіршу сторону.

Однією з важливих проблем на сьогодні є зростання частки міжбюджетних трансфертів у доходах місцевих бюджетів, що свідчить про низький рівень фінансової самостійності органів місцевого самоврядування (рис.1).

Важливим показником, що визначає рівень децентралізації бюджетної системи України, є співвідношення темпів приросту доходів та трансфертів місцевих бюджетів. Аналіз показує, що у 2013 р. темп приросту доходів (без урахування міжбюджетних трансфертів) зріс, а темп приросту трансфертів знизився. Проте, вже у 2014 р. обсяг доходів місцевих бюджетів скоротився на 3,9%, порівняно з 2013 р., у той час темп приросту трансфертів становив 12,8%. За планом 2016 р. (зі змінами) темп приросту доходів – 1,4%, а трансфертів – 8,3%. Така динаміка свідчить про досить повільний процес бюджетної децентралізації в Україні, що спричинено відсутністю податкової автономії органів місцевої влади.

Окрім того, наближення надання суспільних послуг безпосередньо до споживача, а це основна мета децентралізації, також не втілено в життя.

На сьогодні попри позитивні кроки, перераховані Мінфіном, провівши аналіз вищезазначених показників, можна сказати, що справжня децентралізація влади ще не відбулася, процес децентралізації в реальне життя запроваджується надзвичайно повільно. Держава розширила джерела доходів місцевих громад, однак починати слід було б із визначення функцій і повноважень місцевого самоврядування. Адже на практиці виходить, що регіони фактично стали ще більше залежати від трансфертів з державного бюджету. В Україні децентралізація фактично не проводиться, а є лише популістськи проголошеною.

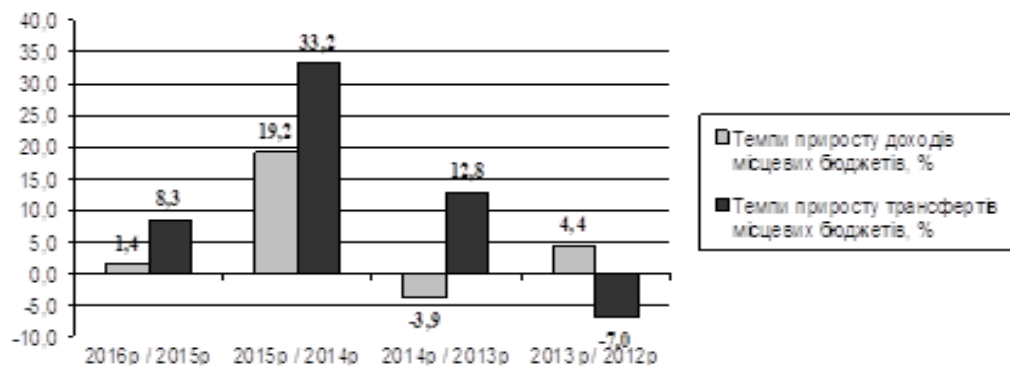

Рис. 1 - Темпи приросту міжбюджетних трансфертів та доходів місцевих бюджетів (без врахування міжбюджетних трансфертів) у 2012–2016 роках
Джерело: складено автором на основі [3, 23, 24, 25, 26].

Отже, до проблемних питань, які уповільнюють процес бюджетної децентралізації в Україні слід віднести:

1) блокування деякими політичними силами прийняття нормативно-правових актів, які забезпечать повномасштабне проведення децентралізації, зокрема внесення змін до Конституції України, закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” (нової редакції), закону України “Про місцеві органи виконавчої влади”, закону України “Про органи самоорганізації населення” (нової редакції), закону України “Про адміністративно-територіальний устрій”;

2) зниження якості публічних послуг через низький рівень фінансово-ресурсної бази органів місцевого самоврядування для реалізації власних і делегованих повноважень;

3) труднощі у розмежуванні та встановленні відмінностей між власними та делегованими повноваженнями;

4) Бюджетний кодекс України не встановлює чіткої відповідальності за здійснення видаткових повноважень у сферах освіти, охорони здоров'я тощо. Існуючі проблеми правового регулювання розподілу видатків між державним і місцевими бюджетами призводять до безвідповідального ставлення місцевих органів влади до забезпечення населення місцевими суспільними благами та послугами;

5) відсутність в діючій системі соціальних стандартів та нормативів, алгоритму чіткого визначення вартості публічної послуги;

6) високий рівень фінансової залежності від державного бюджету, що виявляється у зниженні частки доходів та видатків місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) у структурі зведеного бюджету та у збільшенні частки міжбюджетних трансфертів у доходах місцевих бюджетів;

7) практичне втілення задекларованих процесів проведення добровільного об'єднання місцевих громад часом відбувається шляхом примусового об'єднання громад та приєднання територій всупереч принципам добровільності, законності, прозорості та відкритості; низька спроможність частини об'єднаних громад;

8) недосконале адміністрування податку на доходи фізичних осіб та низька ефективність місцевих податків і зборів;

9) існує ризик розбалансування державного бюджетного процесу за рахунок закладання в місцеві бюджети завищених витрат внаслідок вилучення повноважень у обласних державних адміністрацій з формування обласних бюджетів, передачі окремих установ соціально-культурної сфери на утримання місцевих бюджетів, впровадження нової системи вирівнювання.

З огляду на зазначене, в Україні відбувся перерозподіл повноважень між центральними органами влади. Що ж стосується вертикальної децентралізації, то жоден з показників не свідчить про збільшення повноважень органів місцевого самоврядування. Реалізовані підходи до реформування міжбюджетних відносин фактично зберігають високу централізацію бюджетних рішень.

Висновки та перспективи подальших досліджень у даному напрямку.

На сучасному етапі становлення економіки зроблено крок вперед в проведенні децентралізації лише в частині прийняття відповідних змін до законодавства, змінено механізми бюджетного фінансування та вирівнювання. За результатами дослідження встановлено, що для того, щоб громада була здатною забезпечити виконання своїх завдань, вона повинна володіти відповідним обсягом фінансових ресурсів, які необхідні для покриття власних витрат. Принцип фінансової самостійності є ключовим при формуванні бюджетів органів місцевого самоврядування.

Успіх подальшої децентралізації залежить від виконання певних заходів, найважливішими з яких, зокрема, є такі:

1) наявність політичної волі вищих посадових осіб щодо втілення в життя реальних заходів, а не популістських заяв, в питаннях проведення децентралізації (наразі це основний пункт заходів для проведення всіх реформ в Україні);

2) завершення формування нормативно-правової бази з питань децентралізації відповідно до міжнародних стандартів; удосконалення нормативно-правового регулювання системи міжбюджетних трансфертів;

3) законодавче закріплення наділення місцевих органів влади повноваженнями за принципом субсидіарності, що даватимуть їм змогу реагувати на зміни попиту населення на місцеві суспільні блага та послуги;

4) розподіл повноважень (прав і відповідальності) між центральними та місцевими органами влади, що виключає їх дублювання, враховуючи, що надання прав без відповідальності створює умови для корупції та неефективного використання бюджетних коштів; чітке визначення завдань і відповідальності, які доцільно закріпити за кожним рівнем влади, дотримання розподілу цих завдань на постійній основі, розподіл бюджетних видатків між рівнями управління відповідно до розмежування завдань. Делеговані повноваження потребують установами чітких критеріїв оцінки їх виконання;

5) затвердження державних соціальних стандартів і нормативів за кожним із делегованих державою місцевому самоврядуванню повноважень;

6) затвердження перспективних планів формування спроможних громад всіх областей Кабінетом Міністрів України; запровадження механізму приєднання громад за спрощеною процедурою;

7) вирішення питання неузгодженості моделі бюджетних відносин та адміністративно-територіального устрою шляхом проведення адміністративно-територіальної реформи;

8) підвищення ефективності місцевих податків і зборів шляхом удосконалення адміністрування податку на доходи фізичних осіб (поступова заміна нормативів розмежування ПДФО, підвищення ефективності розподілу доходів від справляння ПДФО), спрощення адміністрування податку на майно, запровадження додаткових надходжень до місцевих бюджетів;

9) забезпечення прозорості рішень і діяльності місцевої влади та її підзвітності населенню;

10) підвищення якості та ефективності соціальної політики (створення Єдиних центрів соціальних послуг, визначення нормативів фінансування соціальних послуг у відповідності до затверджених стандартів, затвердження єдиного переліку базових соціальних послуг на безоплатній основі для незахищених осіб, залучення недержавних установ до надання бюджетних соціальних послуг, встановлення переліку платних послуг та економічне обґрунтування їх вартості, визначення стандартів якості платних соціальних послуг, залучення громадськості до управління та контролю);

11) підвищення ефективності фінансової політики органів місцевого самоврядування (стимулювання розвитку фондового ринку місцевих цінних паперів, розвиток страхового ринку, створення кредитних спілок тощо);

12) об'єктивний і неупереджений моніторинг та контроль за ходом проведення децентралізації, який має здійснюватись політично незаангажованими установами;

13) чіткий розподіл відповідальності між посадовими особами за проведення децентралізації, визначення процедури притягнення до відповідальності за неналежне виконання заходів і завдань даного процесу;

14) залучення іноземних спеціалістів та незалежних експертів, які надаватимуть консультативну допомогу та здійснюватимуть оперативний контроль з питань проведення децентралізації з метою втілення позитивного зарубіжного досвіду з одночасним адаптуванням до особливостей та менталітету української держави.

Процес надання більшої фінансової самостійності місцевим громадам повинен здійснюватись поступово і комплексно, супроводжуватися подальшою демократизацією управлінського апарату, адміністративними реформами та з використанням досвіду провідних європейських країн. І основне те, що

децентралізація управління – це передусім створення системи спільної відповідальності органів влади усіх рівнів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. [Електронний ресурс] - Режим доступу: www.rada.gov.ua.
2. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин: Закон України від 28.12.2014 року № 79-VIII. [Електронний ресурс] - Режим доступу: www.rada.gov.ua.
3. Про Державний бюджет України на 2016 рік: Закон України від 25.12.2015 № 928-VIII (зі змінами). [Електронний ресурс] - Режим доступу: www.rada.gov.ua.
4. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII. [Електронний ресурс] - Режим доступу: www.rada.gov.ua.
5. Про місцеві вибори: Закон України від 14.07.2015 № 595-VIII. [Електронний ресурс] - Режим доступу: www.rada.gov.ua.
6. Про співробітництво територіальних громад: Закон України від 17.06.2014 № 1508-VII. [Електронний ресурс] - Режим доступу: www.rada.gov.ua.
7. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015. [Електронний ресурс] - Режим доступу: www.president.gov.ua.
8. Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.06.2014 № 591-р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: www.rada.gov.ua.
9. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади: розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 № 333-р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: www.rada.gov.ua.
10. Ахламов А.Г. Бюджетна політика та бюджетне планування в умовах прогнозової невизначеності: регіональний рівень: наук.-метод. розробка / А.Г. Ахламов, О.В. Голинська // Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Упр. орг. фундам. та приклад. дослідж., Одес. регіон. ін-т держ. упр. – К., 2010. – 43 с.
11. Балацький Є. О. Бюджетна децентралізація: ефективність реформи на місцевому рівні / Є.О. Балацький, С.М. Фролов // Журнал «Економика и управление». – Симферополь. – 2011. – № 4. – с. 97–103.
12. Бюджетна система : підручник / на наук. ред. В. М. Федосова, С. І. Юрія. – К.: Центр учбової літератури; Тернопіль: Економ. думка. – 2012, 871 с.
13. Голинська О.В. Добровільне об'єднання територіальних громад: чинники спротиву, об'єктивні позиції та переваги / О.В. Голинська // Актуальні проблеми державного управління. – 2015. – Вип. 3 (спец. вип.). – С. 98–104.
14. Децентралізація влади. [Електронний ресурс] - Режим доступу: decentralization.gov.ua.
15. Євтушенко Н.М. Формування місцевих бюджетів в контексті бюджетної децентралізації / Н.М. Євтушенко // Економічний вісник університету. Збірник наукових праць вчених та аспірантів. – 2015. – Випуск № 27/1. – С. 162–166.
16. Інформація Міністерства фінансів України щодо виконання Державного бюджету України за 2015 рік. [Електронний ресурс] - Режим доступу: ukurier.gov.ua/uk/articles/informaciya-ministerstva-finansiv-ukrayini-08/.
17. Кириленко О.П. Перспективи запровадження бюджету участі в Україні на основі зарубіжного досвіду / О.П. Кириленко, І. Чайковська // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – Тернопіль, 2015. – Вип. 2. – С. 86–100.
18. Лексин В.Н. Общегосударственная система стратегического планирования территориального развития / В.Н. Лексин, А.Н. Швецов // Труды института системного анализа РАН. – 2006. – Т. 22. – С. 192–212.
19. Лютий І.О. Теоретико-методологічні засади бюджетної політики держави / І.О. Лютий // [Фінанси України](#). – 2009. – № 12. – С. 13–19.
20. Опарін В.М. Домінанти та пріоритети фінансового вирівнювання в Україні / В.М. Опарін // [Фінанси України](#). – 2015. – № 6. – С. 29–43.
21. Павлюк К.В. Розвиток механізмів закупівлі соціальних послуг в умовах децентралізації в Україні / К.В. Павлюк // Наукові праці НДФІ. – 2015. - № 4(73). – С. 42–55.

22. Проект Закону про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади), зареєстрований у Верховній раді України за номером 2217а від 01.07.2015. [Електронний ресурс] - Режим доступу: w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55812.
23. Річний звіт про виконання бюджету станом на 01.01.2016 року. [Електронний ресурс] - Режим доступу: www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477.
24. Річний звіт про виконання бюджету станом на 01.01.2015 року. [Електронний ресурс] - Режим доступу: www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477.
25. Річний звіт про виконання бюджету станом на 01.01.2014 року. [Електронний ресурс] - Режим доступу: www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477.
26. Річний звіт про виконання бюджету станом на 01.01.2013 року. [Електронний ресурс] - Режим доступу: www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477.
27. Сало Т.В. Децентралізація фінансової системи: стан та оцінка рівня в Україні / Т.В. Сало // Ефективність державного управління: збірник наукових праць. – 2013. – Вип. 35. – С. 324–330.
28. Фролов С.М. Проблеми формування ефективного механізму міжбюджетного регулювання в Україні та шляхи їх вирішення / С.М. Фролов, І.М. Воліна // Зб. наук. праць «Вісник Української академії банківської справи». – Суми, 2009. – № 2. – С. 17–22.
29. Чугунов І.Я. Теоретичні основи системи бюджетного регулювання: навчальний посібник / І.Я. Чугунов // Науково-дослідний фінансовий ін-т, Національний ун-т «Києво-Могилянська академія». – К: НДФІ. – 2005, 260 с.
30. King, D., Ma Y. Fiscal Decentralization, Central Bank Independence, and Inflation / D. King, Y. Ma // Economics letters. – 2001. – No. 72(1). - P. 95-98.

Рецензент статті
д.е.н., проф. Ахромкін Є.М.

Стаття рекомендована до
публікації 12.09.2016 р.

УДК 005.87

С.Ю. Даншина

ПРОБЛЕМА РАЗМЕЩЕНИЯ РАСПРЕДЕЛИТЕЛЬНОГО ЦЕНТРА ПРОЕКТА РАЗВИТИЯ

Показано, что положение распределительного центра влияет на эффективность движения материального потока проектов развития. Проанализированы процесс выбора места центра, влияющие на него факторы и методы, дающие решения о его положении. Уточнена постановка задачи расчета координат с учетом этих факторов. Рис. 3, табл. 2, ист. 14.

Ключевые слова: материальный поток, логистическая цепь, процесс выбора местоположения, координаты распределительного центра.

JEL C440

Постановка проблемы и ее связь с научной задачей. Неопределенность экономических процессов, обостряющаяся конкуренция требуют от руководства компаний оперативных решений и подходов, ориентированных на непрерывное развитие для обеспечения функционирования. При этом развитие может рассматриваться как типовая (например, выход на новые рынки сбыта) и нетиповая (расширение спектра услуг, развитие сетей обслуживания) деятельность компании или выступать как дополнительная непланируемая деятельность. Управление таким развитием можно организовать на основе современных методов менеджмента, в частности, методов управления проектами [1-3].

Успех проекта существенно зависит от решения задач его ресурсного